

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Koolieelse lasteasutuse õpetaja õppekava

Marta Pärna
KUNSTI ÕPETAMINE LASTEAIAS ÕPETAJAKESKSEID ÕPPEMEETODE
KASUTADES
Bakalaureusetöö

Juhendaja: käsitöö ja kodunduse didaktika nooremlektor Irja Vaas (MA)

Tartu 2025

Kokkuvõte

Kunsti õpetamine lasteaia õpetajakeskseid õppemeetodeid kasutades

Bakalaureusetöö uurimisprobleemiks oli välja selgitada, kas lasteaiaõpetajad kasutavad kunsti õpetamisel õpetajakeskseid meetodeid. Uurimisprobleemist lähtuvalt oli lõputöö eesmärgiks välja selgitada, milliseid õpetajakeskseid õppemeetodeid kasutavad lasteaiaõpetajad ja millises kunstitegevuse osas Eesti lasteaedades.

Töö teoreetilises osas antakse ülevaade laste kunsti arengust lasteaia ning erinevatest õpetajakesksetest õppemeetodidest.

Eesmärgi saavutamiseks kasutati kvalitatiivset uurimismeetodit, mille käigus koguti andmeid filmimise ja poolstruktureeritud intervjuu teel neljalt lasteaiaõpetajalt Kambja valla ühest lasteaiaast. Tulemustest selgus, et õpetajad kasutavad õpetajakesksetest õppemeetoditest peamiselt näitvahendeid ja õpetajakeskset suunatud õpet. Samuti pidasid õpetajad pigem oluliseks jutustuste lugemist ja vestlust, mis suunaks lapsi tegutsema. Vähemal määral oli kunstitööde vaatlust ja väga minimaalselt viidi läbi katseid.

Võtmesõnad: kunst, lasteaed, õppemeetodid

Abstract

Teaching art in kindergarten using teacher-centered learning methods

The research problem of the bachelor's thesis was to determine whether kindergarten teachers use teacher-centered methods in teaching art. Based on the research problem, the aim of the thesis was to identify which teacher-centered learning methods are used by kindergarten teachers and in which areas of art activities in Estonian kindergartens.

The theoretical part of the paper provides an overview of children's art development in kindergarten and various teacher-centered learning methods.

To achieve the goal, a qualitative research method was used, where data was collected through filming and semi-structured interviews with four kindergarten teachers from one kindergarten in the Kambja municipality. The results showed that teachers primarily use teacher-centered learning methods, such as demonstration tools and teacher-directed instruction. Teachers also considered reading stories and engaging in conversations to be important, guiding children to take action. Less frequently, they engaged in observing artwork, and very few experiments were conducted.

Sisukord

Kokkuvõte.....	2
Abstract.....	2
Sissejuhatus.....	4
1. Lapse kunstitegevused ja kunsti areng lasteaias	5
2. Õpetaja- ja õppijakesksed õppemeetodid	7
4. Metoodika	10
Valim	10
Andmekogumine	10
Andmeanalüüs	11
5. Tulemused	11
6. Arutelu	13
Kasutatud kirjandus	17
Lisad	19
Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks	29

Sissejuhatus

Kunstitööd tehes õpib laps nägema maailma enda ümber, ta märkab detaile, loob seoseid ja oskab analüüsida nähtut (Vaas, 2022). Kunstitegevuste kaudu õpib laps tundma geomeetrilisi kujundeid, eri värve ja nende kasutusviise. Joonistamise ja maalimise kaudu õpib laps hoidma ergonomiliselt käes töövahendeid, sh pliiatsit, ning harjutab tähtede kirjutamiseks vajalikke oskusi. Kunstitegevused arendavad laste käte peenmotoorikat ning pilte vaadeldes ja arutledes areneb jutustamisoskus (Kivi, 2005). Kunstitööd kavandades ning tehes valikuid enda soovide ja võimete alusel toetatakse lapse loovust. Kõige olulisem on kunstitegevuses tööprotsess, et laps tunneks tegevusest rõõmu ja see oleks talle nauditav (Koolieelse..., 2008).

Õpetajakesksed õppemeetodid on uue materjali õppimine ja õppimise viis, kus õpetajal on juhtiv roll õppetöö korraldamisel. Õpetajakeskset õpetamist kasutab õpetaja, et kindlustada põhiteadmiste ja oskuste omandamist (Krull, 2018). Õppijakeskne õppemeetod eeldab õppija aktiivset osalemist, iseseisvalt mõtlemist ja kogemuste jagamist. Õppija saab osaleda rühmatöodes, viia läbi arutelusid ja õpetaja arvestab õppija individuaalsete erinevustega (Tamm, s.a). Õpetajakesksetest õppemeetoditest kasutatakse õpetamisel: jutustust, vestlust, katseid, vaatlusi, näitvahendeid ja suunatud avastusõpet. Uut materjali esitatakse sageli jutustuse vormis, millele järgneb vestlus. Katseid ja näitvahendeid kasutab õpetaja uue materjali edastamiseks ja millegi uue uurimiseks. Suunatud avastusõppe tulemusel saavad lapsed teadmisi oma mõttetegevuse tulemusena (Krull, 2018)

Eesti lasteaedades varasemalt läbi viidud uurimuses selgus, et õpetajad on teadlikud, kui oluline on lapse loovus kunstis, aga seda ei praktiseerita. Lastele tuleks õpetada, kuidas iseseisvalt kunsti luua, ja õpetajatele, kuidas kunstitöö tegevust vähem suunata (Vahter, 2018). Eisner (2002) uuringus selgub, et kui õpetaja juhendavad liiga palju, siis kipuvad lapsed jäljendama õpetaja näidiseid ega arenda oma loovaid lahendusi. Samuti lisab Eisner, et liiga kindlad juhised võtavad ära võimaluse iseseisvalt otsuseid teha ja õppida vigadest. Hongkongi lasteaedades selgus õpetajate teadlikkus laste loovuse kasutamisest kunstitööde , mida mingil määral toetatakse abistavate küsimuste esitamisega (Leung, 2022). Õpetaja juhendamise järgi õpetamine on õpetaja töö juures lihtne viis õppekavast tulenevaid eesmärke täita (Moilanen, 2012). Kuid juhendi järgi õpetamine piirab laste ja õpetaja vahelist kontakti, kus lapsed saaksid vestlust alustada ja oma mõtteid jagada (Gràcia, 2021).

1. Lapse kunstitegevused ja kunsti areng lasteaias

Kuni viienda eluaastani on laste mälusüsteem suunatud tegevuste jälgimisele, tegutsemisele ja meeldejätmisele, mitte lihtsalt kuulamisele. Ühelt tegevuselt teisele minnes vajab laps aega kohanemiseks. Lapse kohanemist lihtsustab see, kui laps teab, mida ta hakkab millises järjekorras tegema, et olla valmis järgnevateks tegevusteks. Näiteks paberitöö, kus tegevus jaguneb loogilisteks sammudeks: materjali valimine, lõikamine või rebimine, pildi paigutamine ja lõpus liimimine (Kikas, 2008).

Kunstitegevustes lastakse lastel kasutada erinevaid voolimismaterjale (plastiliin, liiv, lima, savi jms). Voolimistegevuse alguses tutvustatakse lapsele voolimismaterjali, millest hakatakse voolimistööd tegema. Uuritakse tehtavat tööd/objekti ja näidatakse/korraldatakse töös kasutatavaid töövõtteid, et lapsel oleks lihtsam aru saada, mida ja kuidas tegema peab. Laps loob voolides erinevaid geomeetrilisi kujundeid ja looduslike vorme ning kasutab voolimispulka detailide lisamiseks ja esemete kaunistamiseks (Oll, 2008). Last julgustatakse katsetama tema poolt pakutud lahendusi, et lapsel areneks kujutus- ja algatusvõime ning iseseisvus (Koolieelse..., 2008). Õpetaja ei peaks kiirustama lapsele nõu andma, vaid laskma lapsel ise lahendust otsida ja ainult vajaduse korral suunab. Kui töö on valmis, uuritakse seda vaatluse käigus ja vesteldakse sellest (Vaas, 2022).

Joonistada saab erinevatele pindadele: paberile, tahvlile, liivale jms. Laps peab saama joonistamisel kasutada erinevaid töövahendeid – pliiatseid, kriite, sütt, õlipastelle – ning miks ka mitte sõrmega joonistada, näiteks liivale. Samuti saab joonistada laua taga ja põrandal, katsetades erinevaid joonistamise asendeid. Erinevad joonistamise asendid aitavad tugevdada käelihaseid ning kui lapse käsi on piisavalt arenenud, oskab laps valida endale ise meelepärase tegevuspaiga (Kivi, 2005). Lastega kunsti loomine peab olema mänguline. See tähendab, et last ei sunnita joonistama, kasutatakse võtteid, mis stimuleerivad last joonistama. Näiteks saab lapsega harjutada õhus joonistamist, kus alguses joonistab laps objekte näpuga õhus ja hiljem paberile (Bartel, 2011).

Lapse kunstiline areng algab kritseldustest ja läheb kritselduste joonistamisest üle geomeetriliste kujundite (ring, ruut, ovaal, ristkülik jne) joonistamisele. Järgmisena hakkab laps joonistama ümarvorme ning lisama erineva suuna ja pikkusega jooni. Edasi hakkab laps oma joonistustes kujutama tegevusi, kus ta joonistab tegelased paigalseisvana (Kivi, 2005). Laps võib oma joonistusele rohkelt detaile lisada, samas

asukoht nende paigutamisel ei pruugi olla loogiline. Tähtis on, et detailid oleksid olemas. Sellel arenguperioodil võib laps hoogu sattuda ja anda objektile sootuks teistsuguse nimetuse, kui oli algselt mõeldud (Kikas, 2008). Lapsed ei järgi eriti õpetaja suulisi juhendeid, nad tegutsevad pigem enda loovust kasutades. Seetõttu ei anna õpetaja lapsele tööd, mida laps saaks maha joonistada ega paranda ise laste joonistusi (Bartel, 2011).

Maalimine on pildi loomine värve kasutades. Kuna värv ei ole lapse jaoks oluline, ei soovitata kunstitöodes palju värve kasutada, piisab kahest-kolmest värvist. Laps unustab oma töös eri värve kasutada ja kasutab tööd tehes ainult ühte värvi. Töövahendina kasutatakse maalimises enamasti pintsli. Lastele tuleb pintsli loputamist tihti peale meelde tuletada, kuna töö käigus nad unustavad seda teha. Ühe töö juures kasutab laps ühte või vajaduse korral kahte pintsli (Oll, 2008), arendades nii peenmotoorikat ja eneseväljendusoskust (Vaas, 2022). Neile õpetatakse, kuidas teha pintsli eri külgi kasutades jälgi, näiteks täppe või kuidas teha erineva suuna ja jämedusega horisontaal- ja vertikaaljooni. Suurematele kujunditele lastakse lapsel lisada detaile: suu, silmad, juuksed, saba jne (Oll, 2008). Kunstitöö tegevuse käigus esitab õpetaja suunavaid küsimusi, kui laps kujutab pildil erineva suurusega esemeid (nt maja on väiksem kui laps). Kunstitööd muutuvad detailsemaks ja tausta värvimisel katab laps kogu paberi pinna (Vaas, 2022).

Meisterdamisel saab laps eri materjale kasutades liimida, kortsutada, lõigata, rebida ja voltida. Laps õpib kasutama oskuslikult kääre, millega ta lõikab ribasid, teeb paberisse sisselõikeid ning oskab välja lõigata geomeetrilisi kujundeid. Lisaks pehmele paberile (salvrätt) kortsutab ka kõvemalt paberit (joonistuspaber, värviline paber, ajaleht) ning liimib eri materjale (lõngu, paelu, sulgi, lehti jm). Hakatakse harjutama voltimist, alustuseks võetakse ühepoolne värviline paber, mida on lihtsam voltida. Last suunatakse tehtud tööd analüüsima ja selgitama, millised võtteid ta kasutas (Koolieelse..., 2008). Laps oskab järjest enam nimetada töövahendeid, materjale ja tööviise, mida ta töö tegemisel kasutas. Last suunatakse kunstitööd iseseisvalt tegema, et ta saaks meisterdades tutvuda erinevate materjalidega ja teada saada nende kasutusviisidest (Oll, 2008). Töö lõpetamisel räägitakse lapsega, mis oli töö tegemisel keeruline ja mida meeldis teha. Kui töö on valmis, korrastab laps oma laua, asetab töövahendid oma kohale tagasi ja vajaduse korral puhastab pinna (Vaas, 2022).

Voolimine on ruumiliste esemete loomine erinevaid voolimismaterjale kasutades (savi, plastiliin, pabermass, saepurumass jne). Voolides antakse esemetele

kuju, mida saab vaadelda mitmest küljest. Voolimiseks kasutab laps mõlemat kätt nii areneb käe koostööks vajalik koordineerimisvõime (Oll, 2008)

2. Õpetaja- ja õppijakesksed õppemeetodid

Õpetajakeskse õpetamise põhijooneks on õpetaja määrav tähtsus õppeprotsessis, kus õpetaja on otsustaja ja suunaja ja kelle tegevus on määrav õppimise suunal ja selle kvaliteedis (Krull, 2018). Hongkongi lasteaiaõpetajate hulgas tehtud uuringus selgus, et õpetajad usuvad lapsekesksesse õpetamisse, aga samal ajal praktiseeritakse õpetajakeskset õpetamist (Leung, 2022). Selles uuringus selgus, et enamikus Hongkongi lasteaedades usuvad õpetajad, et laste loovus on kunstis oluline. Mingil määral nad esitasid rühmades visuaalse kunsti loomisel toetavaid küsimusi, et lastel oleks lihtsam tööle keskenduda (Leung, 2022)

Ka Eesti lasteaiaõpetajad on mures, et nad pole oma oskustes ja teadmistes kindlad, kuidas lastele kunsti õpetada, järgides seejuures nõukogudeaegseid õpetamisviise. Õpetajad kasutavad kunsti õpetamiseks näidistöid, dikteerivad õpetamisprotsesse ette ega lase lastel oma loomingut kasutada. Samas on oluline, et laps saaks kunsti kaudu oma loovust väljendada. Nii saab ta edasi anda oma tundeid ja mõtteid ümbritsevast maailmast. Pilt maailmast kujuneb mängu, muinasjutude, muusika ja lavastuste kaudu. Oluline on, et laps saaks tegevusi jälgida ja märgata detaile, mille kaudu ta tunnetab ümbritsevat paremini. Õpetaja saab nendes tegevustes last suunata, esitades küsimusi (Mis see on? Keda sa pildil näed?) (Oll, 2008).

Seega tuleks lastele õpetada, kuidas iseseisvalt kunsti luua, ning õpetajatele, kuidas kunstitöö tegevust vähem suunata. Sellise tegevuse kaudu areneb lapsest iseseisvalt mõtlej inimene (Vahter, 2018). Suunatud avastusõpe on õpetajakeskne lähenemine, kus õpetaja suunab ja juhendab, kuid jätab lastele ruumi iseseisvaks uurimiseks ja avastamiseks nii õpib laps analüüsima oma tegevust ja loogilist mõtlemist. Uued teadmised sünnivad ootamatute tähenduste leidmisel (Krull, 2018). Lastele võib tuua reaalseid näiteid, mida nad saavad vaadelda ja kompida. Õpetaja täpne sõnastus eseme kirjeldamiseks on oluline, et laps mõistaks kuuldut ja õpiks seeläbi tundma objekti, mida vaadeldakse. Oluline on, et õpetaja küsib lastelt küsimusi ja arutluse käigus saaksid lapsed oma arvamusi esitada (Vaas, 2022).

Õpetajakeskse õpetamise põhijooneks on õpetaja määrav tähtsus õppeprotsessis, kus õpetaja on otsustaja ja suunaja ja kelle tegevus on määrav õppimise suunal ja selle

kvaliteedis (Krull, 2018). Hongkongi lasteaiasõpetajate hulgas tehtud uuringus selgus, et õpetajad usuvad lapsekesksesse õpetamisesse, aga samal ajal praktiseeritakse õpetajakeskset õpetamist. Selles uuringus selgus, et enamikus Hongkongi lasteaias õpetajad usuvad õpetajad, et laste loovus on kunstis oluline. Mingil määral nad esitasid rühmades visuaalse kunsti loomisel toetavaid küsimusi, et lastel oleks lihtsam tööle keskenduda (Leung, 2022). Lastele võib tuua reaalseid näiteid, mida nad saavad vaadelda ja kompida (käbid, puuoksad, lilled jm). Õpetaja täpne sõnastus eseme kirjeldamiseks on oluline, et laps mõistaks kuuldu ja õpiks seeläbi tundma objekti, mida vaadeldakse. Oluline on, et õpetaja küsib lastelt küsimusi ja arutluse käigus saaksid lapsed oma arvamusi esitada (Vaas, 2022)

Lapsed loovad kunsti enda tunnetuse järgi ning selleks ei ole vaja kopeerida kellegi tööd (Bartel, 2002). Kunsti õpetamiseks lasteaias on oluline suhtlus ja kontakt õpetaja ja lapse vahel. Horvaatias läbi viidud uuringus selgus, et veebi teel kunsti õpetamine on teadmiste poolest sobiv, aga praktikas sobimatu. Selles puudub inimeste vaheline kontakt ja pidev suhtlus (Novacovik, 2022). Esitatav informatsioon peab olema arusaadav ja lapsele selgesti esitatud, et lapsel oleks kergem oma tegevusest aru saada ja lihtsam ennast tegevuses rakendada. Teema tutvustuses peavad olema seatud eesmärgid, põhiidee ja loogiline tunni ülesehitus. Info edasiandmisel peab arvestama laste eripäradega, mis aitab neil paremini jälgida ja soodustab õppimist (Hallap & Padrik, 2008).

Kunstis leiab töö algataja mõtte, mida ta hakkab tegema, mis teda enim inspireerib. Ta mõtleb, milliseid töövahendeid tal selleks vaja läheb ja korraldab oma töökäigu. Ta seab eesmärgid ja tegutseb iseseisvalt ega tööta käskluste ja eeskirjade järgi (Käis, 1992). Nelja põhikooli käsitööõpetaja uurimustest selgus, et õpetajate poolt kasutatavad juhendid sisaldavad põhiliselt üld informatsiooni teema kohta, tööjuhendit ja tagasiside andmist. Juhend sisaldab näidistööd, mille järgi tööd tehakse. Juhendi järgi õpetamine aitab paremini täita õppekava eesmärgid ja õpetajal soodustada juhendamisprotsessi. Uurimuse tulemusena selgus, et õpilased kasutavad tihti üksteise juhendamist oma töö tegemisel (Moilanen, 2012). Aasia lasteaias tehtud uuringus selgus, et lapsed teevad kunsti ainult õpetaja juhiste järgi ega saa enda loovust eriti kasutada (Bautista, 2018).

Kataloonia koolides läbi viidud uurimus näitab, et õpetajad suunavad suhtlust klassiruumis ja lasevad lastel vähesel määral suhtlust arendada. Lastel on vähe võimalusi ise vestlusi alustada ning oma mõtteid, teadmisi ja eesmärketeistele õppijatele ja

õpetajale jagada (Gràcia, 2021). Vahter (2008) uuringus selgub, et eelkooliealised lapsed mõtestavad vastuvõetud info enda jaoks lahti oma eelnevate teadmiste põhjal ja loovad sellest info, millest nad aru saavad. Õpetaja juhib, suunab ja toetab laste õppimist aktiivse vestluse kaudu. Õpetaja kasutab küsimusi, et suunata laste mõtlemist ja arutelu. Oluline on õpetaja hääle tugevus ja sõnade korrektne hääldus, info edastus ei tohiks olla kiire. Lapsed saavad siis keskenduda ja süstematiseerida oma mõtteid (Krull, 2018). Samuti õpib laps vaatluse teel, kus ta kõigepealt vaatab teiste käitumist, loob enda jaoks nähtu põhjal mudelid ja hiljem jäljendab tegevusi. Vaatlus on oluline sotsiaalsete oskuste omandamiseks. Õpetajad on lastele eeskujuks, kelle käitumist lapsed jäljendavad (Vahter, 2008).

3. Töö eesmärk ja uurimisküsimused

Kunsti õpetamise kaudu lasteaias õpetatakse last ümbritsevat vaatlama ja nähtut analüüsima. Õpetaja panus kunstitegevusse peaks olema minimaalne, et laps saaks rohkem iseseisvalt mõelda ja katsetada. Õpetamisel peaks arvestama, et lapse mälusüsteem oleks suunatud tegevuste jälgimisele, katsetamisele ja meeldejätmisele, mitte ainult kuulamisele (Vaas, 2022). Varasematest uurimustest on selgunud (Bartel, 2002; Leung, 2022; Vahter, 2018), et kunsti õpetamisel kasutavad lasteaias õpetajad enamasti õpetajakeskseid õpetamismeetodeid. Peetakse küll oluliseks vestlust lastega (Novacovik, 2022), kuid lastel on vähe võimalusi ise vestlusi alustada (Gràcia, 2021). Õpetajakesksete õppemeetodite kasutamine ei võimalda lapsel aga oma loovust kasutada (Bautista, 2018). Mujal läbiviidud uurimuses (Leung, 2022) selgus, et õpetajad on teadlikud sellest, et lapsed peaksid oma loovust rohkem kasutama. Samas näitavad nii mujal kui ka Eestis õpetajad lastele näidistoid ja tööprotsesse ikkagi ette, lastes lastel vähesel määral iseseisvalt tegutseda ja katsetada (Vahter, 2018). Bakalaureusetöö uurimisprobleemiks on teada saada õpetajakesksete õppemeetodi kasutamisest kunsti õpetamisel Eesti lasteaiades. Käesoleva uurimistöö eesmärk on teada saada, milliseid õpetajakeskseid õppemeetodeid kasutavad lasteaiasõpetajad ja millises kunstitegevuse osas.

Töö uurimisküsimused on:

- Milliseid õpetajakeskseid õppemeetodeid kasutavad õpetajad kunsti õpetamisel?

- Millises kunstitegevuse osas kasutavad lasteaiaõpetajad õpetajakeskseid õppemeetodeid?

4. Metoodika

Valim

Bakalaureusetöös kasutati uurimuse läbiviimiseks mugavusvalimit, kuhu kaasati koostööks nõusoleku andnud lasteaiaõpetajad (Õunapuu, 2014). Mugavusvalimi kasutamisel oli valimisse valitud uuritavad, kellega on kergem kontakti saada ning töös ei olnud vaja teha üldistusi (Rämmer, 2014). Uurimusse valiti lasteaia aiarühma lapsed vanuses 4-5 aastat. Antud uurimisse sai valitud õpetajad erineva tööstaažiga, mis jääb vahemikku 5-13 aastat. Valim andis autorile eelise uuritavate kättesaadavuse ning koostöö valmiduse osas (Õunapuu, 2014). Kunstitegevuse filmimiseks ja intervjuu salvestamiseks valitud õpetajatega võeti ühendust suulise vestluse teel. Uurimistöösse valitud õpetajatelt saadi nõusolek uurimuses osalemiseks suulise vestluse teel, neile anti põhjalik ülevaade uurimuse sisust, eesmärkidest ning andmete kogumise meetoditest.

Kunstitegevust filmides ja intervjuud tehes järgiti uurimistöö eetikaid puudutavaid reegleid, mis näevad ette uurimuses osalevate õpetajate ja laste konfidentsiaalsust ja anonüümsust. Uurimuses on tagatud intervjuudes kasutatud õpetajate anonüümsus ja nende nimed asendatakse tähistega (Õpetaja1, Õpetaja2 jne). Õpetajatelt saadud informatsiooni kasutatakse uurimistöö raames ja kõik videod ja intervjuud kustutatakse peale bakalaureusetöö kaitsmist. Õpetajatega viidi läbi poolstruktureeritud intervjuu. Intervjuuküsimused koostati töö autori poolt. Poolstruktureeritud intervjuu võimaldas intervjuueerijal tugineda ettevalmistatud küsimustele ning vajadusel küsida intervjuu käigus tekkinud lisaküsimusi (Adeoye-Olatunde & Olenik, 2021).

Andmekogumine

Uurimistöös kasutati kvalitatiivset uurimismeetodit, kus andmete kogumismeetodiks oli vaatlus filmimise teel ja viidi läbi intervjuu (Laherand, 2008). Tegevuste filmimiseks ja intervjuuks kasutati isiklikku mobiiltelefoni. Filmimist teostati detsembris (2024) ja jaanuar (2025) kuu alguses. Filmiti nelja kunstitegevust (voolimist, joonistamist,

maalimist, meisterdamist) õpetajatega eelnevalt kokkulepitud päevadel. Filmimist alustati peale hommikuringi, siis alustati kunstitegevusega. Õpetajatega lepiti eelnevalt kokku, et ollakse enne filmimise algust rühmas, et lapsed kohaneksid. Filmimise ajaks leiti nurk, kus filmimine ei segaks kunstitegevuse käiku.

Lisaks filmimisele viidi läbi poolstruktureeritud intervjuu, kus lisaks koostatud küsimustele küsiti juurde lisaküsimusi, et paremat ülevaadet saada käsitlevast teemast (Laherand, 2008). Enne intervjuud tutvustati uuritavatele teemat ning kinnitati, et nende anonüümsus on tagatud ning kõik salvestused ja videod kustutatakse peale bakalaureusetöö kaitsmist. Intervjuu viidi läbi filmimisega samal päeval, et õpetajad selgitaksid ja täpsustaksid oma läbiviidud kunstitegevusi. Intervjuu aeg oli eelnevalt õpetajatega kokkulepitud. Intervjuu küsimused on lisa (Lisa1).

Andmeanalüüs

Andmete analüüsimisel kasutati induktiivset sisuanalüüsi. Lähtuti saadud andmetest, mis võimaldas leida intervjuust uurimisküsimuste seisukohast olulised tähendused (Kalmus et al., 2015). Andmeanalüüsi käigus loeti transkribeeritud tekst korduvalt üle, eesmärgiga leida tekstist uurimisküsimuste seisukohast tähenduslikud tekstilõigud, laused või sõnad ning lähtuvalt uurimisküsimustest määrati neile koodid. Kodeerimise peamiseks põhjuseks on teksti osadeks jagamine, selle mõistmine ning sellest tulenevalt korrastatud süsteemi loomine (Laherand, 2008). Kodeerimise näide on toodud välja lisa (Lisa2). Kodeerimise järgselt grupeeriti sarnase tähendusega koodid kategooriatesse ning hiljem moodustati neist koodipuu, mis on lisa (Lisa3). Andmete analüüs tehti käsitsi. Uurimuse usaldusväärsuse tõstmiseks teostas uurija aja möödudes korduskodeerimise. Videosalvestused vaadati autori poolt üle ja kriteeriumite tabelisse tehti märkmeid (Lisa4). Salvestused vaadati õpetajate kaupa üle ja pandi vastavate meetodite alla kirja, mida kasutati ja mida mitte ning millises kunstitegevuse osas.

5. Tulemused

Bakalaureusetöö eesmärgiks on välja uurida, milliseid õppemeetodeid kasutavad õpetajad Kambja valla ühes lasteaias ja millises kunstitegevuse osas. Järgnevalt esitatakse uurimistulemused uurimisküsimuste järjestuses, võttes arvesse transkriptsioonide kodeerimise ja kategoriseerimise tulemusel moodustunud kategooriaid. Kategooriaid esitatakse järgnevas tekstis tumedamas kirjas. Tulemuste

ilmestamiseks on välja toodud intervjuudest pärinevad tsitaadid, mida esitatakse kaldkirjas koos intervjuueeritava pseudonüümiga. Uurimusküsimusele „Milliseid õpetajakeskseid õppemeetodeid kasutavad lasteaiaõpetajad kunsti õpetamisel?“ loodi andmeanalüüsi tulemusena kolm kateooriat: uurimisküsimused, kateooriad, koodid. Uurimisküsimusele “Millises kunstitegevuse osas kasutavad lasteaiaõpetajad õpetajakeskseid õppemeetodeid?” loodi andmeanalüüsi tulemusena samuti kolm kateooriat: uurimisküsimused, kasutas/ei kasutanud, millises tegevuse osas kasutas.

Esiteks uuriti, milliseid õppemeetodeid kasutavad õpetajad kunsti õpetamisel. Uuringu tulemused näitasid, et kunstitegevustes kasutati õpetajakeskseid meetodeid, kus õpetaja juhendab laste tegevust, andes neile ülesandeid ja suuniseid. Kõige sagedamini kasutati suunatud avastusõpet. Selle meetodi kaudu suunab tegevust õpetaja, pakkudes lastele ülesandeid, kuid andes samas ka vabadust ja ruumi iseseisvaks tegutsemiseks. Näiteks Õpetaja1 ütles: "Näitan alguses, kuidas plastiliinist teha lihtsat kuju ja seejärel saavad seda lapsed ise proovida." Samuti kasutasid kõik õpetajad näitvahendeid, kuid erinevates vormides. Õpetaja1 kasutas näidistööd enne tegevuse algust, et tutvustada lastele, kuidas tegevust alustada. Õpetaja2 kasutas näidistööd terve tegevuse vältel, olles nähtaval ja pakkudes visuaalset juhendamist kogu tunni jooksul. Õpetaja1 ütles: "Esmalt näitan lastele näidistööd ja räägin, kuidas neid tegevusi teha." Kõik õpetajad rakendasid ka vestlust, et suunata ja juhendada lapsi oma tegevustes. Vestlus oli kasutusel peamiselt tegevuse alguses ja keskel, et õpetaja saaks arutada tegevuse ülesehitust ja juhendada lapsi. Näiteks Õpetaja2 ja Õpetaja4 rääkisid lastele tegevuse alguses lugusid, et tutvustada teemat ja anda lastele ettekujutus, kuidas alustada. Õpetaja2 mainis: "Lugesin lastele teemakohase loo, et tutvustada tegevust ja anda ettekujutus, kuidas alustada."

Teiseks uuriti, millises kunstitegevuse osas kasutavad õpetajad õppemeetodeid. Kõik õpetajad rakendasid õpetajakeskseid meetodeid erinevates kunstitegevustes, nagu voolimine, joonistamine, maalimine ja meisterdamine mida ja seda terve kunstitegevuse vältel. Voolimistegevuses kasutasid õpetajad tihti näidistööd ja andsid konkreetseid juhiseid, kuidas teatud vorme luua, samas võimaldades lastel uurida voolimismaterjali omadusi. Vestlust ja vaatlust kasutas õpetaja terve tegevuse käigus ja näidistööd näitas lastele ainult voolimistegevuse algust, kui tutvustas lastele tegevust mida tegema hakatakse. Joonistamises ja maalimises kasutasid õpetajad õpetajakeskseid meetodeid ja näidati lastele näidistööd terve tegevuse vältel. Jutustust ja vestlust kasutasid mõlemad õpetajad tegevuse alguses. Meisterdamises, andis õpetaja lastele valmis

näidistööd ja samm-sammult juhised. Vestlust ja vaatlust kasutasid õpetajad samuti terve tegevuse vältel.

Kõik kunstitegevused said tugeva õpetajakeskse juhendamise, õpetajad pakkusid lastele vähesel määral vabadust ja valikuvõimalusi, et nad saaksid oma loovust väljendada.

6. Arutelu

Käesolevas uurimistöös analüüsiti õpetajakesksete õppemeetodite rakendamist Kambja valla ühes lasteaias kunstiõpetust läbi viies, keskendudes sellele, kuidas õpetajad oma kunstitööd ette valmistavad ja millised mõjud on sellel laste loovusele ja iseseisvusele. Laps peab tundma kunstitegevuse loovast eneseväljendusest rõõmu (Oll, 2008). Uuringust selgus, et õpetajad kasutasid kunstiõppe erinevates tegevustes mitmeid õpetajakeskseid meetodeid, nagu suunatud avastusõpe, näitvahendid, vestlus, vaatlus ja jutustus, samas kui katsemeetodit eriti ei kasutatud. Kõik õpetajad rakendasid suunatud avastusõpet, andes lastele ülesandeid ja juhiseid terve kunstitegevuse vältel, mis aitas suunata laste tegevust. Näitvahendid olid samuti tihti kasutusel, kuid erinevused seisnesid selles, kas neid tutvustati enne tegevust (nt Õpetaja 1) või kogu tunni jooksul (nt Õpetaja 2). Tulemused viitavad sellele, et kuigi õpetajakesksed meetodid on lasteaias veel valdav praktika, ei pruugi need alati toetada laste täielikku loovuse ja iseseisvuse arengut.

Õpetajakesksete meetodite kasutamine kunstiõpetuses

Tulemused kinnitavad, et õpetajad rakendavad kunstiõpetuses sageli õpetajakeskseid meetodeid kasutades, kus nad määravad tegevusi ja annavad konkreetseid juhiseid. Samuti on varasematest uurimustest selgunud (Bartel, 2002; Leung, 2022; Vahter, 2018), et kunsti õpetamisel kasutavad lasteaias õpetajad enamasti õpetajakeskseid õpetamismeetodeid. Kunstitegevuste ettevalmistamine ja näidistööd on õppetegevuste ülesehituse oluline osa. Näidistööd on õpetajakeskse õpetamise puhul kõige sagedamini kasutatav meetod, kus õpetaja näitab lastele, kuidas teatud kunstitööd luua, andes neile seejärel ülesande neid järgida. Selline tegevus võimaldab õpetajal tagada, et lapsed saavutavad soovitud lõpptulemuse, kuid samas võib see piirata laste loovust. Näidistööd

võivad pakkuda lastele kindlat juhendamist, kuid samas ei pruugi need pakkuda piisavalt vabadust iseseisvaks mõtlemiseks ja loovate lahenduste leidmiseks. Õpetajad kasutavad kunsti õpetamiseks näidistöid ega lase lastel oma loomingut kasutada (Oll, 2008). See viitab sellele, et kuigi õpetajad tunnistavad laste iseseisvuse tähtsust, usuvad nad, et teatud algteadmiste ja oskuste õpetamine on esmatähtis, enne kui lastel on vabadus oma loovust rakendada.

Õpetajakesksete meetodite mõju laste loovusele

Tulemused viitavad sellele, et õpetajakesksete meetodite rakendamine võib piirata laste loovust. Kuigi õpetajad toovad välja, et nad püüavad tagada laste iseseisvust, viitab analüüs sellele, et lastele tegelikult antakse sageli vähe võimalusi oma ideid arendada. Nagu eelpool välja toodud on oluline, et laps saaks tegevusi jälgida ja märgata detaile, mille kaudu ta tunnetab ümbritsevat paremini (Oll, 2008). Kunstitegevustes, nagu joonistamine, voolimine ja meisterdamine, andsid õpetajad sageli täpseid juhiseid, mis ei andnud lastele vabadust oma tegevust iseseisvalt juhendada. Laste loovuse piiramine võib toimuda nii teadlikult kui ka teadmatult, kuna õpetajad eelistavad anda lastele selge suuna, et tagada õpikogemuse täpsus ja vastavus õppekavale. Samuti kasutati vestlusi, et juhendada lapsi tegevuse alguses ja keskel. Õpetaja isiklikest valikutest sõltub tegevuse käik, kuid kõik õpetajad rõhutasid tegevuste põhjaliku ettevalmistamise olulisusele ning laste võimekuse ja vanuse arvestamisele. Küll aga piirab selline õpetajakeskne lähenemine laste iseseisvust ja loovust, kuna tegevused on sageli rangelt määratletud ja lastele antakse vähe võimalusi oma tööde isikupäraseks muutmiseks. Nagu eelpool sissejuhatuses välja toodud on kõige olulisem on kunstitegevuses tööprotsess, et laps tunneks tegevusest rõõmu ja see oleks talle nauditav (Koolieelse..., 2008).

Kuigi õpetajad usuvad, et nende juhendamine on vajalik, et tagada laste õnnestumine, võivad nad samas mitte tajuda, et pidev järelevalve ja suunamine võivad pidurdada laste loovust. Üks õpetaja tõdes, et loovust tuleks rohkem arendada, kuid samas tuli ta välja sellega, et lapsed peavad teadma kuidas tegevust alustada. Sellele vaatamata viitavad tulemused sellele, et teadlik valik suunatud loovusele võiks toetada laste iseseisvuse arengut ja oskusi eneseväljenduses.

Õpetajakesksete meetodite tasakaalustamine õppijakesksete lähenemistega

Õpetajakesksete meetodite rakendamine kunstiõpetuses võib aidata tagada teatud õpikogemuse kvaliteetid, kuid see võib ka pärssida laste loovust ja iseseisvust. Tulemused viitavad sellele, et õpetajad on teadlikud vajadusest tasakaalustada õpetajakeskse ja õppijakeskse lähenemise vahel. Kuigi õpetajad järgivad tihti õpetajakeskset lähenemist, kus nad määravad tegevusi ja suunavad lapsi tegevustes on nad ka teadlikud vajadusest anda lastele rohkem vabadust, et lapsed saaksid oma loovust väljendada. Õpetajad märkisid, et lastele tuleb anda rohkem võimalusi katsetada ja oma ideid arendada, eriti meisterdamise ja voolimise puhul, kus laps saab paremini õppida läbi oma kogemuse ja katsetamise.

Arvestades, et õppijakeskne lähenemine, mis arvestab rohkem laste huve ja individuaalseid vajadusi, on oluline osa loovuse arendamisel. Näiteks võiks õpetaja anda rohkem ruumi lastele ise valida, kuidas kunstitööd üles ehitada, ja seada eesmärgiks mitte ainult konkreetsete ülesannete täitmise, vaid ka rõhutada loovuse arendamisele. Lapsed loovad kunsti enda tunnetuse järgi ning selleks ei ole vaja kopeerida kellegi tööd (Bartel, 2002)

Bakalaureusetöö toob esile õpetajakesksete õppemeetodite rakendamist Kambja valla lasteaias kunstitegevustes, pakkudes väärtuslikku ülevaadet, kuidas õpetajad kunstitegevusi üles ehitavad ja kuidas see mõjutab laste loovuse arengut. Tulemused näitavad, et õpetajakesksete õppemeetodite kasutamine, nagu suunatud avastusõpe, näitvahendid ja vestlus, pakuvad lastele struktuuri ja selgeid juhiseid, mis aitavad tagada õpikogemuse õnnestumist. Samas võib selline lähenemine piirata laste iseseisvust ja loovust, kuna lastele antakse vähe võimalusi oma ideid iseseisvalt arendada. Töö praktiline väärtus seisnebki selles, et see toob välja vajaduse tasakaalustada õpetajakeskseid ja õppijakeskseid meetodeid, et edendada laste loovust ja eneseväljendust kunstitegevustes.

Tänuõnad

Töö autor tänab lasteaia kolleege, kes andsid suure panuse selle töö valmimisel. Erilised tänuõnad lähevad juhendaja Irja Vaasile, kes suunas ja andis soovitusi töö valmimisel. Eraldi tänud lähedastele ja sõpradele toetuse ja kannatlikkuse eest.

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen koostanud käesoleva lõputöö ise ja toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Marta Pärna

/Allkirjastatud digitaalselt/

Kasutatud kirjandus

- Adeoye-Olatunde, O. A., & Olenik, N. L. (2021). Research and scholarly methods: Semi-structured interviews. *Journal of the American College of Clinical Pharmacy*, 4(10), 1358-1367. <https://doi.org/10.1002/jac5.1441>
- Bartel, M. (2002). How to teach drawing to children. *Goshen College*. <https://www.goshen.edu/art/ed/draw.html>
- Bartel, M. (2022). Teaching observation drawing to young children. *Bartel Art*. <https://bartelart.com/arted/coach2observe.html>
- Bautista, A., Moreno-Núñez, A., Bull, R., Amsah, F., & Koh, S. (2018). Arts-related pedagogies in preschool education: An Asian perspective. *Early Childhood Research Quarterly*, 45(4), 277-288.
- Eisner, E. W. (2002). The arts and the creation of mind. *National Council of Teachers of English*. <https://acurriculumjourney.wordpress.com/wp-content/uploads/2014/04/eisner-2003-the-arts-and-the-creation-of-mind.pdf>
- Gràcia, M., Vega, F., Jarques, S., Adam, A., & Jarkue, M. (2021). Teaching practices for developing oral language skills in Catalan schools. *Cogent Education*, 8(1), 1-20.
- Hallap, M., & Padrik, M. (2008). Mis on kõnearendus? Lapse kõne arendamine. Praktilisi soovitusi kõnelise suhtlemise kujundamisel. *Tartu Ülikooli Kirjastus*, 9-13. <https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/d5daf9e7-b3dd-4722-af52-852563aefa70/content>
- Kalmus, V., Masso, A. & Linno, M. (2015). *Kvalitatiivne sisuanalüüs*. <http://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys>
- Kikas, E. (2008). Tunnetusprotsesside areng. Õppimine ja õpetamine koolieelses eas. *Tartu Ülikooli Kirjastus*, 19-34.
- Kikas, E. (2008). Õppimise erinevad viisid. Õppimise protsess. Teadmiste areng. Õppimine ja õpetamine koolieelses eas. *Tartu Ülikooli Kirjastus*, 104-118.
- Krull, E. (2018). Põhilised õppemeetodid ja nende rakendamine. In H. Asser & R. Mikser (Eds.), *Pedagoogilise psühholoogia käsiraamat* (3rd ed., pp. 347-382). TÜ Kirjastus.
- Käis, J. (1992). Isetegevus ja individuaalne tööviis. *Koolibri*, 11-18.
- Laherand, M. L. (2008). Kvalitatiivne uurimisviis. *OÜ Infotrikk*.
- Leung, S., Wu, J., & Li, H. (2022). Explaining kindergarten teachers' beliefs and practices regarding early visual arts education: A perspective from the theory of planned behavior. *Journal for the Study of Education and Development*, 46(1), 190-224.

- Moilanen, V., Autoi, O., Ruokonen, I., & Ruismäki, H. (2012). Instructions in skills teaching: A case study of four elementary school handicrafts teachers. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 45, 331-341.
- Novakovic, S., Blaskovic, J., & Tomljenovic, Z. (2022). Educating students at teacher education faculties in art fields (visual arts and music) in the online environment. *Social Justice, Media and Technology in Teacher Education*, 1646, 136-148.
- Oll, T. (2008). Kunst. In E. Kuldnerkup (Ed.), *Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad* (pp. 74-90). Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus.
- Riigiteataja. (2008). Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava. RT I 2008, 23, 152.
- Rämmer, A. (2014). Valimi moodustamine. In K. Rootalu (Ed.), *Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas*. <https://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys/>
- Tamm, A. (n.d.). Õpetajakesksest õppijakeskse õpetamiseni. <https://sisu.ut.ee/opikasisitus/opetajakesksest-oppijakeskse-opetamiseni/>
- Vaas, I. (2022). Kunstitegevused lasteaias. *Kirjastus Kröösus*, 106-137.
- Vahter, E. (2018). Changes in visual art education – A challenge for Estonian kindergarten teachers? *International Journal of Primary, Elementary and Early Years Education*. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/03004279.2017.1329332>
- Vahter, E. (2005). Kunsti kasvatust. In K. Henno (Ed.), *Laps ja lasteaed. Lasteaiaõpetaja käsiraamat* (pp. 199-209). Atlex AS.
- Vahter, E. (2008). Kunstitegevused. Õppimine ja õpetamine koolieelses eas. *Tartu Ülikooli Kirjastus*, 247-255.
- Õunapuu, L. (2014). Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes. *Tartu Ülikool*. <https://dspace.ut.ee/items/7881adff-264a-4d82-944e-933833e11e4e>

Lisad

Lisa1. Poolstruktureeritud intervjuukava

Tegevused enne intervjuerimise alguste

- Enda töö tutvustamine
- Tekkivatele küsimustele vastamine
- Teavitamine täielikust konfidentsiaalsusest
- Loa küsimine intervjuu salvestamiseks
- Tänamine

Intervjuu läbiviimine

Intervjuud sissejuhatavad küsimused:

1. Kui pikaajalist kogemust Te omate lasteaiaõpetajana töötades?

Põhiküsimused bakalaureusetöö eesmärgist lähtuvalt püstitatud uurimisküsimustele

1. Kuidas valmistate ette kunstitegevust?
2. Mis osa on lastel kunstitegevuse ettevalmistamisel?
3. Kuidas tutvustate lastele teemat, mida kasutate kunstitegevuses? Kas kasutate selleks abivahendeid? Milliseid?
4. Kas laste lapsel kunstitegevuses oma loovust kasutada? Millisel määral?
5. Kui palju vestlete lastega oma tegevuse läbiviimisel?
6. Mida peate oluliseks suunatud avastusõpe kasutamisel? Kas kasutate enda tegevustes?
7. Kui palju kasutate tegevuste läbiviimisel katseid?
8. Kas peate oluliseks jutustuste lugemist enda tegevustes? Mil määral kasutate? Millises kunstitegevuse osas?
9. Kui palju peate oluliseks kasutada näitvahendeid? Miks peate oluliseks?
10. Kui palju vaatlete lastega nende töid?

Lisa2. Kodeerimise näide

Uurimisküsimused	Kategooriad	Koodid
Milliseid õpetajakeskseid õppemeetodeid kasutavad õpetajad kunsti õpetamisel?	Kunstitegevuste ettevalmistamine	nädalaplaan
		näidistöö
		lapse vanus
		töö keerukus
		laps toob vajaliku materjalid
		Laps koristab töökoha
		Vaatluseks pildid
	Kunstitegevuste läbiviimine	Näidistööde näitamine
		Näidistööd eemaldatakse tegevuse ajal
		Vestlused koos küsimuste esitamisega
		Katsed
		Teemakohased jutustused
		Küsimused
	Ajaline mõõde	Vestlused lühikesed
		Vaatlust ei tehta
		Ei saa teha lapsekeskselt
		Katseid paar korda aastas
		Teistele lastele tööde tutvustamine
		Vanematele tööde näitamine
Millises kunstitegevuse osas kasutavad lasteaiaõpetajad õpetajakeskseid õppemeetodeid?	Enamkasutatavad õppemeetodid	jutustus
		näitvahendid
	Vähe kasutatavad	vaatlus

	õppemeetodid	vestlus
		katsed
		suunatud avastusõpe
	Kunstitegevuse osa	Sissejuhatuses Terve tegevuse vältel

Lisa 3

Õpetaja 1

1. Kuidas valmistate ette kunstitegevust? Nädalaplani järgi püüan iganädal teha võimalikult erinevaid töid. Tavaliselt teen kunstitegevusteks näidised ette, et oleks teada, kas need on tehtavad (4-5 aastased lapsed) ja millised raskused võivad nendega kaasneda. Olen paljud tööd pidanud välja jätma nende keerukuse tõttu.
2. Mis osa on lastel kunstitegevuse ettevalmistamisel? Lapsed saavad vajaminevad tarbed (käärid, liim, pintslid, veetopsid, pliiatsid) ise oma laudadele tõsta ja kui kunstitöö valmis siis panevad omale kohale tagasi.
3. Kuidas tutvustate lastele teemat, mida kasutate kunstitegevuses? Kas kasutate selleks abivahendeid? Milliseid? Tutvustan lastele teemasid juba hommikuringi läbiviies ja kasutan selleks näitvahendeid, mida olen kas ise meisterdanud, joonistanud või voolinud. Olen ka pilte kasutanud selleks.
4. Kas lasete lapsel kunstitegevuses oma loovust kasutada? Millisel määral? Püüan näidistöid mitte kunstitegevuse ajaks lauale nähtavale panna, et lapsed ei kopeeriks minu enda tööd, vaid mõtleks pigem ise. Kui näiteks soovin, et lapsed inimese nägu maaliks või joonistaksid, siis olen näidise ette pannud, et silmad saaksid ikka õige koha peale.
5. Kui palju vestlete lastega oma tegevuse läbiviimisel? Üritan küsimuste küsimisega suunata lapsi terve tegevuse vältel
6. Mida peate oluliseks suunatud avastusõpe kasutamisel? Kas kasutate enda tegevustes? Tean, et peaks rohkem lastest lähtuma, aga tundub, et siis tegevused veniksid pikaks ja me ei suudaks oma tihedas graafikus püsida.
7. Kui palju kasutate tegevuste läbiviimisel katseid? Katseid viime lastega läbi väga vähesel määral. Seda on pigem kord või paar korda aastas on sellised katsete teema nädalad, siis kui teemegi ainult katseid.
8. Kas peate oluliseks jutustuste lugemist enda tegevustes? Mil määral kasutate? Millises kunstitegevuse osas? Jutustusi meeldib ikka lugeda ja seda teen tihti. Püüan leida teemakohase jutukese, mida saan kasutada teemasse sissejuhatuseks. Lastele meeldib jutte kuulata ja püüan teemakohaseid valida. Eriti tore kui saab raamatust lugeda ja lastele illustreerivaid pilte näidata.
9. Kui palju peate oluliseks kasutada näitvahendeid? Miks peate oluliseks? Väga oluliseks pean näitvahendite kasutamist, mulle meeldib kui on midagi mida saan ette näidata, mille järgi hakkame tegutsema. Näitvahendeid näitan hommikuringis juba, et

mis kunstitöö lapsi ees ootab, et nad teaksid mida tegema hakkavad. Näitan ka ette kui on vaja näiteks lõigata ja kleepida, siis kuidas lõigata ja kuhu kleepida.

10. Kui palju vaatlete lastega nende töid? Ideaalis tahaks, üldiselt ei jõua vaadelda, olen töökäigus viidanud tööle ja näitseks kiitnud, et kui hästi on tehtud ja kui tublisti on välja tulnud. Sooviksin, et oleks seda aega kus lapsed saaksid oma töid kaaslastele tutvustada, aga ajapuuduse taha jääb. Vahel olen suunanud lapsi oma töid vanematele näitama ja tutvustama.

Õpetaja 2

1. Kuidas valmistate ette kunstitegevust? Nädalaplani järgi püüan iganädal teha võimalikult erinevaid töid. Tavaliselt teen kunstitegevusteks näidised ette, et oleks teada, kas need on tehtavad ja millised raskused võivad nendega kaasneda. Olen paljud tööd pidanud välja jätma nende keerukuse tõttu.

2. Mis osa on lastel kunstitegevuse ettevalmistamisel? Lapsed saavad vajaminevad tarbed (käärid, liim, pintsliid, veetopsid, pliiatsid) ise oma laudadele tõsta ja kui kunstitöö valmis siis panevad omale kohale tagasi.

3. Kuidas tutvustate lastele teemat, mida kasutate kunstitegevuses? Kas kasutate selleks abivahendeid? Milliseid? Tutvustan lastele teemasid juba hommikuringi läbiviies ja kasutan selleks näitvahendeid, mida olen kas ise meisterdanud, joonistanud või volinud. Olen ka pilte kasutanud selleks kasutanud.

4. Kas lastel lapsel kunstitegevuses oma loovust kasutada? Millisel määral? Püüan näidistöid mitte kunstitegevuse ajaks lauale nähtavale panna, et lapsed ei kopeeriks minu enda tööd, vaid mõtleks pigem ise. Kui näiteks soovin, et lapsed inimese nägu maaliks või joonistaksid, siis olen näidise ette pannud, et silmad saaksid ikka õige koha peale.

5. Kui palju vestlete lastega oma tegevuse läbiviimisel? Üritan küsimuste küsimisega suunata lapsi terve tegevuse vältele

6. Mida peate oluliseks suunatud avastusõpe kasutamisel? Kas kasutate enda tegevustes? Tean, et peaks rohkem lastest lähtuma, aga tundub, et siis tegevused veniksid pikaks ja me ei suudaks oma tihedas graafikus püsida.

7. Kui palju kasutate tegevuste läbiviimisel katseid? Katseid viime lastega läbi väga vähesel määral. Seda on pigem kord või paar korda aastas on sellised katsete teema nädalad, siis kui teemegi ainult katseid.

8. Kas peate oluliseks jutustuste lugemist enda tegevustes? Mil määral kasutate? Millises kunstitegevuse osas? Jutustusi meeldib ikka lugeda ja seda teen tihti. Püüan leida

teemakohase jutukese, mida saan kasutada teemasse sissejuhatuseks. Lastele meeldib jutte kuulata ja püüan teemakohaseid valida. Eriti tore kui saab raamatust lugeda ja lastele illustreerivaid pilte näidata.

9. Kui palju peate oluliseks kasutada näitvahendeid? Miks peate oluliseks? Väga oluliseks pean näitvahendite kasutamist, mulle meeldib kui on midagi mida saan ette näidata, mille järgi hakkame tegutsema. Näitvahendeid näitan hommikuringis juba, et mis kunstitöö lapsi ees ootab, et nad teaksid mida tegema hakkavad. Näitan ka ette kui on vaja näiteks lõigata ja kleepida, siis kuidas lõigata ja kuhu kleepida.

10. Kui palju vaatlete lastega nende töid? Ideaalis tahaks, üldiselt ei jõua vaadelda, olen töökäigus viidanud tööle ja näitseks kiitnud, et kui hästi on tehtud ja kui tublisti on välja tulnud. Sooviksin, et oleks seda aega kus lapsed saaksid oma töid kaaslastele tutvustada, aga ajapuuduse taha jääb. Vahel olen suunanud lapsi oma töid vanematele näitama ja tutvustama.

Õpetaja 3

1. Kuidas valmistate ette kunstitegevust? Kunstitegevusi valmistan ette enne kunstitegevust nii, et nt voolimiseks kasutatavad materjalid panen eraldi kapi peale ja hommikuringis räägin, et kus materjalid asuvad ja tegevust alustades suunan lapsi neid võtma.

2. Mis osa on lastel kunstitegevuse ettevalmistamisel? Üldiselt lasengi lastel vajaminevad materjalid ise lauale võtta, mis olen eelnevalt valmis pannud.

3. Mida võtate arvesse kunstitegevuse planeerimisel ja teostamisel? Kas kasutate selleks abivahendeid? Milliseid? Kunstitegevuste planeerimisel võtan arvesse nädalaplani ja laste vanusele sobilikud tööd. Olen palju materjale otsinud internetist, aga kasutan ka varasemalt tehtud töid, mida hoian mapi vahel. Pinterest on keskkond, mida kasutan palju. Teostamist loodan lastelt ja nende võimekust selleks. Erinevate teemade jaoks kasutan erinevaid materjale. Tihti kasutan pilte, et lastele ette näidata.

4. Kas lastel on kunstitegevuses oma loovust kasutada? Millisel määral? Ikka lasen kasutada. Üldiselt ei kipu laste töid parandama. Vahel kui vaja siis suunan neid, et näiteks karu kõrvad asetseksid ikka õigel kohal. Üldiselt on lastetööd ikka nende endi tehtud ja nende võimekuse piirides.. Seda teen ikka terve tegevuse vältel kui on vajadust.

5. Kui palju vestlete lastega oma tegevuse

läbiviimisel? Vestluse pidamist töö käigus. Kui lastel tekkib küsimusi või soovin neid suunata mingis tegevuse osas, siis olen seda teinud terve tegevuse vältel.

6. Mida peate oluliseks suunatud avastusõpe kasutamisel? Kas kasutate enda tegevustes? Seda osa sooviksin kasutada rohkem, aga tundub et siis kuluks aega rohkem tegevustele. Tihti peale on kunstitegevused ajapeale tegemine, sest muid tegevusi ja käimisi on päris palju, vahel ei jõua mõne lapsega tegevust tehagi.

7. Kui palju kasutate tegevuste läbiviimisel katseid? Katseid teeme tihti, seda lausa iga nädalasel. Alati on midagi mida katsetada ja lastele meeldib. Kui on katete tegemise aeg, siis planeeringi seda tegevust ainult ja muid asju ei jõua sel päeval teha.

8. Kas peate oluliseks jutustuste lugemist enda tegevustes? Mil määral kasutate? Väga oluliseks pean ja teen seda tavaliselt enne kunstitegevuse algust. Kas loen lastele teemakohast juttu või hoopiski luuletust

9. Kui palju peate oluliseks kasutada näitvahendeid? Miks peate oluliseks? Ilma nendeta ei saagi. Kasutan koguaeg ja tihti ka terve tegevuse käigus on mõni pilt või meisterdus näidise ees, mida lastel hea vaadata ja mille järgi teha. Muidugi ma ei suuna lapsi näidise järgi täpselt tegema, nemad saavad ikka ise oma loominguta kasutada, aga näidis on pigem ees.

10. Kui palju vaatlete lastega nende töid? Vaatleme lastega töid pigem, siis kui need on valmis. Eraldi ei lase lastel oma töid tutvustada kuna tihti ei jää selleks aega. Sooviks, et saaks nii tegutseda, et lastega saaks rääkida nende tehtud töödest ja nad saaksid kaaslastele neid tutvustada.

Õpetaja 4

1. Kuidas valmistate ette kunstitegevust?

Vastavalt nädalateemale püüan leida antud teemaga sobiva kunstitegevuse. Ideid otsin üldjuhul internetist – eelkõige Pinterestist. Kunstitegevusi püüan läbi viia 2korda nädalas.

Otsin mõtteid kleepetööks, meisterduseks, maalimiseks, voolimiseks, joonistamiseks, värvimiseks.

Kui idee on välja mõeldud, siis vaatan üle, kas töö teostamiseks on rühmas olemas kõik vahendid. Kui midagi on puudu, siis hangin puuduolevad materjalid.

Üldjuhul valmistan ise ette ka näidistöö.

2. Mis osa on lastel kunstitegevuse ettevalmistamisel?

Lastele pole ma tegelikult siia maani suurt rolli tegevuse ettevalmistamisel andnud.

Mõnikord aitavad nad vajalikke vahendeid (pintslid, pliiatsid, liimid) lauale valmis tõsta.

3. Mida võtate arvesse kunstitegevuse planeerimisel ja teostamisel? Kas kasutate selleks abivahendeid? Milliseid?

Arvesse võtan laste vanust ja omandatud oskuseid.

4. Kas lasete lapsel kunstitegevuses oma loovust kasutada? Millisel määral?

Püüa lasta olla loovad, kuid pigem tunnen, et näidistöö olemasolul kipuvad tööd ikka tulema üpris sarnased ja loovus jääb tagaplaanile. Joonispiltide värvimisel ja niisama joonistamisel saavad olla lapsed pigem loovamad. Saavad joonistada vabalt, st näidistööd ees pole ja kujutada erinevaid loomi, inimesi jne enda äranägemise järgi. Piltide värvimisel saavad valida endale sobivad värvimisvahendid (rasvakriidid, vildikad või värvipliatsid) ja värvida pilt täpselt nii nagu endale meeldib. Näiteks siga siniseks. Kindlasti võiks lastel lasta olla loovamad.

5. Kui palju vestlete lastega oma tegevuse läbiviimisel?

Arvan, et liigsed küsimused häirivad last. Laps võib tunda, et midagi on valesti ja läheb nõ lukku. Samuti võib minu arvates liigne küsimine takistada fantaasialendu.

6. Mida peate oluliseks suunatud avastusõpe kasutamisel? Kas kasutate enda tegevustes? Eriti ei kasuta. Tean selle olulisusest. Aga pooldan pigem ise juhtida

7. Kui palju kasutate tegevuste läbiviimisel katseid?

Ei ole katseid oma tegevustes kasutanud.

8. Kas peate oluliseks jutustuste lugemist enda tegevustes? Mil määral kasutate?

Kunstitegevustes pole erinevaid jutustusi kasutanud.

9. Kui palju peate oluliseks kasutada näitvahendeid? Miks peate oluliseks?

Leian, et need on olulised, kuid tihti need ilmselt pigem pärsivad pigem laste vaba mõtlemist. Ise küll teen paljudel kordadel ette näidistöö, kuid pole kindel, kas see on õige.

10. Kui palju vaatlete lastega nende töid? Erilisemate tööde puhul ikka vaatleme. Kui on tehtud mingi huvitav meisterdus või mingiks tähtpäevaks midagi erilisemat. Iga kunstitööd ei vaatle.

Lisa4.**Hindamiskriteeriumi tabel****Õpetaja 1** (Plastiliinist voolimine)

Meetodid	Kasutas/ei kasutanud	Mis tegevuse osas
Suunatud avastusõpe	Kasutas	Terve tegevuse käigus
Jutustus	Ei kasutanud	
Vestlus	Kasutas	Terve tegevuse käigus
Katsed	Ei kasutanud	
Vaatlus	Kasutas	Terve tegevuse käigus suunas õpetaja lapsi oma tööd vaatlema ja küsis suunavaid küsimusi juurde
Näitvahendid	Kasutas	Näidistööd näitas enne tegevuse algust

Õpetaja 2 (Maalimine)

Meetodid	Kasutas/ei kasutanud	Mis tegevuse osas
Suunatud avastusõpe	Kasutas	Terve tegevuse käigus
Jutustus	Kasutas	Tegevuse alguses luges teemakohast lugu
Vestlus	Kasutas	Tegevuse alguses ja keskel
Katsed	Ei kasutanud	
Vaatlus	Ei kasutanud	
Näitvahendid	Kasutas	Näidistöö oli lastel nähtaval terve tegevuse aja

Õpetaja 3 (Meisterdamine)

Meetodid	Kasutas/ei kasutanud	Mis tegevuse osas
Suunatud avastusõpe	Kasutas	Terve tegevuse käigus
Jutustus	Ei kasutanud	
Vestlus	Kasutas	Terve tegevuse käigus
Katsed	Ei kasutanud	
Vaatlus	Kasutas	Terve tegevuse käigus

Näitvahendid	Kasutas	Terve tegevuse käigus näidis oli ees
--------------	---------	--------------------------------------

Õpetaja 4 (Joonistamine)

Meetodid	Kasutas/ei kasutanud	Mis tegevuse osas
Suunatud avastusõpe	Kasutas	Terve tegevuse käigus
Jutustus	Kasutas	Tegevuse alguses
Vestlus	Kasutas	Pigem tegevuse alguses
Katsed	Ei kasutanud	
Vaatlus	Kasutas	Tegevuse lõpus
Näitvahendid	Kasutas	Terve tegevuse käigus

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Marta Pärna, annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose “Kunsti õpetamine lasteaias õpetajakeskseid õppemeetode kasutades”, mille juhendaja on Irja Vaas reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

1. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Marta Pärna

13.01.2025